

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9509/2539

นาง ตุ่น บุญชัยหรือพูนพั่งโจทก์ นาย คิ่นหรือประคิ่น บุญชัยหรือบุญไชย กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1719, ป.พ.พ. มาตรา 138, ป.พ.พ. มาตรา 1754

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์เป็นผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาล โจทก์ย่อมมีสิทธิและหน้าที่ในเบื้องต้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1719 การที่จำเลยทั้งสองอ้างว่าได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยการครอบครองปรปักษ์ซึ่งที่ดินมรดกของผู้ตาย จำเลยทั้งสองก็ไม่อาจกระทำการขัดขวางสิทธิหน้าที่โจทก์ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกในอันที่จะเรียก น.ส.3 สำหรับที่ดินมรดกของผู้ตาย เพื่อจัดการมรดกหรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์มรดกตามอำนาจกฎหมายได้ ทั้งกรณีไม่อยู่ในอายุความมรดกจำเลยทั้งสองจึงไม่มีอำนาจยึดเอกสาร น.ส.3 สำหรับที่ดินมรดกไว้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์และจำเลยทั้งสองเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของนายอัน บุญชัย กับนางฉิม บุญชัย โจทก์เป็นผู้จัดการมรดกของนายอันตามคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 349/2536นายอันมีทรัพย์มรดกเป็นที่ดิน 2 แปลง ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ น.ส.3 ก. เลขที่ 721 และ น.ส.3 เลขที่ 146แต่เอกสารที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวอยู่ในความครอบครองของจำเลยทั้งสอง ประมาณเดือนมกราคม 2537 โจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายอันได้ทวงถามให้จำเลยทั้งสองส่งมอบเอกสารที่ดินทั้งสองแปลงเพื่อนำที่ดินดังกล่าวไปแบ่งปันให้แก่ทายาทแต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย ขอให้พิพากษาบังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันส่งมอบหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าว แก่โจทก์จำเลยทั้งสองให้การว่า โจทก์และจำเลยทั้งสองเป็นบุตรของนายอัน บุญชัย ในขณะที่นายอันตายมีที่ดินพิพาท 2 แปลงแต่หลังจากที่นายอันถึงแก่ความตายแล้ว จำเลยทั้งสองได้ครอบครองทำประโยชน์ที่ดินพิพาททั้งสองแปลงเป็นสัดส่วนโดยสงบเปิดเผยและเจตนาเป็นเจ้าของจำเลยทั้งสองได้สิทธิครอบครองที่ดินพิพาททั้งสองแปลงตามสัดส่วนการครอบครองทำประโยชน์นับแต่วันที่ 27 กรกฎาคม 2532 เนื่องจากทายาทอื่นของนายอันมิได้โต้แย้งการครอบครองหรือใช้สิทธิเรียกร้องภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ 26 กรกฎาคม 2531 ซึ่งเป็นวันที่นายอันถึงแก่ความตาย ดังนั้นโจทก์จะใช้สิทธิผู้จัดการมรดกเรียกร้องให้แบ่งมรดกหลังจากคดีขาดอายุความไปแล้วไม่ได้ และโจทก์ไม่มีสิทธิที่จะขอให้จำเลยทั้งสองส่งเอกสารที่ดินพิพาททั้งสองแปลงแก่โจทก์ ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว พิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันส่งมอบหนังสือรับรองการทำประโยชน์ทั้งสองฉบับจำเลยทั้งสองอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายืนจำเลยทั้งสองฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่าโจทก์จำเลยทั้งสองเป็นบุตรนายอัน บุญชัย ปี 2531นายอันตาย มีทรัพย์สินที่ดินสองแปลงตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ น.ส.3 ก. เลขที่ 721 และ น.ส.3 เลขที่ 146 ปี 2536 โจทก์เป็นผู้จัดการมรดกนายอัน ตามคำสั่งศาลคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 349/2536ของศาลชั้นต้น คดีมีปัญหาว่า โจทก์มีสิทธิเรียกให้จำเลยทั้งสองส่งมอบหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ดินทั้งสองแปลงให้โจทก์หรือไม่ โดยจำเลยทั้งสองฎีกาว่าหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ดินเป็นทรัพย์สินตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 138 ทายาทจะต้องเรียกร้องเอา

ทรัพย์สินมรดกภายในเวลา 1 ปีหลังจากนายอัน บุญชัย เจ้ามรดกตายเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2531 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 คดีนี้โจทก์ขอจัดการมรดกปี 2536 และใช้สิทธิเรียกร้องหลังนายอันตาย 3 ปีเศษ และจำเลยทั้งสองครอบครองที่ดินพิพาทโดยสงบ เปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของได้สิทธิเป็นเจ้าของแล้วคดีโจทก์ขาดอายุความเรียกร้องแล้ว โจทก์ไม่อาจฟ้องขอก่อตั้งสิทธิเรียกร้องหลังขาดอายุความได้ ปัญหาตามฎีกาของจำเลยทั้งสองดังกล่าวเห็นว่าเมื่อฟังได้ว่าโจทก์เป็นผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลโจทก์ย่อมมีสิทธิและหน้าที่ในเบื้องต้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 ซึ่งบัญญัติว่า "ผู้จัดการมรดกมีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อให้การเป็นไปตามคำสั่งเจ้าชู้หรือโดยปริยายแห่งพินัยกรรม และเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดก" การที่ผู้จัดการมรดกจะทราบว่าทรัพย์สินใดเป็นมรดกของผู้ตายหรือไม่ จะอาศัยเพียงคำบอกเล่าโดยปราศจากหลักฐานนั้นไม่ถูกต้อง ในคดีนี้ที่จำเลยทั้งสองอ้างว่าได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยการครอบครองปรปักษ์ซึ่งที่ดินมรดกนายอันผู้ตายทั้งสองแปลงนั้นยังมีข้อโต้แย้งระหว่างทนายด้วยกัน ดังคำพยานโจทก์และไม่ใช่ประเด็น ในคดีนี้จำเลยทั้งสองไม่อาจกระทำการขัดขวางสิทธิหน้าที่โจทก์ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกในอันที่จะเรียกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเป็นหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินมรดกของผู้ตายทั้งเป็นทรัพย์สินมรดกส่วนหนึ่งเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไปหรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกตามอำนาจกฎหมายดังกล่าวได้กรณีไม่อยู่ในอายุความมรดกจำเลยทั้งสองไม่มีอำนาจยึดเอกสารน.ส.3 ไว้ในกรณีเช่นนี้หากจำเลยทั้งสองมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับที่ดินพิพาทก็สามารถกระทำได้ภายในขอบเขตกฎหมาย ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาต้องกันมาให้จำเลยทั้งสองส่งมอบหนังสือรับรองการทำประโยชน์ทั้งสองฉบับตามฟ้องให้โจทก์ ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาจำเลยทั้งสองฟังไม่ขึ้น"พิพากษายืน

องค์คณะ

อากาศ บำรุงชีพ · ชัยนาท พันดาวงศ์ · มหินทร์ สุรดิษฐ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/9509/2539>